

מוזיונסקי, מרצה להיסטוריה בתלמידי באוניברסיטה של קונטיקט, הוא יליד מדינת איובה בארצות-הברית המערבית.

הוא נולד להורים שהם דתיים קיצוניים. באיובה לא היו אז, ואין גם עתה כימעט, יהודים. כאשר נולד גורטון מוזיונסקי היה צורך להטים במיוחד מוחל לעיר, כדי להכניס אותו בכריתו של אברהם אבינו. אביו, שהגיע בעולם עני, הצליח במיסחרי פירות והפך מיליונר, דבר שאיפשר לו לתת לבניו חינוך גבוה.

האח השני וחבר הוועד חבר הקונגרס ה-אמריקאי וחבר הוועדה המימשלית של בית-הנבחרים.

גורטון מוזיונסקי נמשך לפני שנים רבות לחוג השפעתו של הרבני הרפורמי ד"ר אלמר ברגר, מנהיגה הבלתי-מוכתר של האנטר-ציונות בתוך היהדות האמריקאית. הוא ספג את תורתו של ברגר, שעמד בשעתו בראש אירגונים אנטר-ציוניים לי-מיניהם עתה הוא עומד בראש תנועה המתקראת האלטרנטיבה היהודית לציונות. ברגר מקובל בעולם הערבי, ונהנה מיוקרה אישית רבה גם בצמרת האמריקאית.

בתוקף פעילותו בחוגים אלה, פיתח מזי וזיונסקי קשרים נרחבים עם אישים שונים, הן בממשלה האמריקאית ובעולם הערבי, ייתכן שלא במטע בוכות היותו אחיו של חבר-הקונגרס. כן טיפח קשרים עם חוגים ישראלים מסויימים. בין השאר, הוא חבר במערכת העיתון ישראל-פלסטין המופיע בפאריס, בעריכתו של מקסים גילן.

בין השאר קיים מוזיונסקי קשרים טובים עם דובר הליגה הערבית בארצות-הברית, קלוביס מקסוד, המקורב לחוגי אש"ף. יתכן שהלה עזר לו בקשירת הקשרים עם ראשי אש"ף בבירות.

עניבות מידי

עראפאת

בסוף 1975 נסע גורטון מוזיונסקי שלוש פעמים לבירות. נראה כי הי מומין היה עורך-הדין הצעיר סברי ג'יריס, תניך האוניברסיטה העברית, צעיר ערבי ישראלי שהיה מקורב לחוג אל-ארד, נעצר ושוחרר בתנאי שיעזוב את הארץ. מאז מנהל ג'יריס את המכון לעיונים בבירות, ונחשב למומחה של אש"ף לעניינים ישראליים.

לנסיעתו של הפרופסור לבירות היתה מטרה מסוימת. הוא ביקש לשכנע את ראשי אש"ף בצורך הרחוק בדרושה ישראלית-פלסטינית, הוא הציע לעראפאת להסכים למעין ועידה בלתי-רשמית ובלתי-מיושמת, בהשתתפות קבוצת אישים מישראל וקבוצה של מנהיגי אש"ף.

אולם עראפאת, שהוא תכנסין ממוכה, העביר את הפרופסור בי-

פרופסור מוזיונסקי לא בלדר חשאי

שיחה ראשונה זו דפס אחר הגמרי. בידעו כי יש למוזיונסקי מחלוקים בחוגי הממשלה האמריקאית, ביי קש להפכו למקשר בלתי-רשמי בין אש"ף לבין משרד-החוץ האמריקאי.

סביר להניח כי אין זה המגע היחיד, או העיקרי, בין ארצות-הברית ואש"ף. אין ספק כי קיימים זה-מכבר מגעים רצויים ופנים חשאים, מן הסתם בעזרת הסוכנות המרכזית לביון של ארצות-הברית. אולם

הצהרה שנומרה להעולם הזה" טלפונית:

המגעים שלי עם אש"ף

מאת גורטון מוזיונסקי

כתבה שהופיעה בעמוד הראשון של העיתון הלונדוני, מינשל טיימס" ב-16 בינואר, תחת הכותרת "מגעים סודיים בין ארצות-הברית ומנהיגי אש"ף", הפכה ידיעה מרכזית בעיתונים רבים בעולם. אין פלא שהיא הועתקה גם בעיתוני ישראל. בעיית אש"ף מטרידה זה מכבר את מנהיגי ישראל. קיים הפחד, הגובל בהיסטוריה, שמא תכיר ארצות-הברית באש"ף, כבנציגות האקטואלית של העם הפלסטיני, ושמא תנהל עימו משאומתן, גלוי או חשאי, על פיתרון הבעייה הפלסטינית, ותפעיל לחץ על ממשלת-ישראל לעשות כך גם היא.

אפשרות זו מעוררת דאגה מובנת בישראל, למרות שבעלי-דעת מבינים כי ארצות-הברית תטיל וטו על כל הצעת-החלטה מטעם אש"ף במועצת-הביטחון שתשנה את החלטות 242 ו-338, או שתזמין את אש"ף להשתתף במשאומתן על פיתרון הסיכסוך הישראלי-ערבי.

משום כך סיפקה כתבתו של הכתב האמריקאי של "פיננשל טיימס" דלק למדורת החששות הישראליים. הכתב טען כי יש מגעים ממושכים ורצופים בין ממשלת ארצות-הברית ובין אש"ף. בעיקרו מקדש הסיפור למתווך שניהל, כביכול, מגעים אלה, והוא "פרופסור יהודי, אך לא ציוני" יש לו מגעים נרחבים בשני הצדדים.

מאחר שאני מודה שאני הפרופסור שבו מדובר, ברצוני להעיר כמה הערות על אותה כתבה. הכתב, פיננשל טיימס" היתה תערובת של מציאות ודימוין. אני קובע באופן מוחלט שלא ידעתי על כתבה זו, אלא אחרי שהופיעה.

הרגי מחיש באופן מוחלט כי היה לי יפוי-כוח לנהל משאומתן, או לקיים מגעים, עם יאסר עראפאת בשם ממשלת ארצות-הברית, על הייתי מעורב בשום שלוחות דיפלומטית חשאית מטעם ממשלת ארצות-הברית.

נסעתי לבירות שלוש פעמים בסתיו שעבר, נפגשתי עם אנשים רמידרג בצמרת אש"ף, וכן עם אנשים חשובים בממשלת ארצות-הברית, על יחסי ארצות-הברית ואש"ף. הייתי - ועודני - מעוניין שארצות-הברית תמלא תפקיד בהגשמת מדינת-ישראל ואש"ף, ליד שלוחן המשאומתן.

ברור שקיימת באש"ף התנגדות חריפה, הן למגעים עם ארצות-הברית והן למגעים עם ישראל. אני סבור כי בעלי ההתי-נגדות הזו הם שהדליפו את הסיפור - אותו חלק שבו שהוא נכון - לעיתון הבריטי.

פעולת-החבלה זו עלולה להצליח, והמירסום עלול לאלץ את

יאסר עראפאת ואש"ף להכחיש את עצם שאיפתם למגעים עם ממשלת ארצות-הברית. אם יקרה דבר מעין זה, אחיה מאוכזב, אך לא לגמרי מופתע.

שוחחתי עם יאסר עראפאת, ועם אחרים בצמרת אש"ף, על עמדתה של ממשלת ארצות-הברית, על האפשרות להביא לשינוי במדיניותה, ועל המצב הפנימי בישראל, כמו שאני מבין אותה. כמורכב הצעתי, שאש"ף יכיר בישראל דה-פקטו, ושישראל תכיר באש"ף כנציג דה-פקטו של הפלסטינים.

בגלל דעותי אלה, זכיתי בכינויים כגון "סוכן ציוני", "סוכן אש"ף" וגם "סוכן אמריקאי", כינויים המוכיחים עד-מה גדול הקיטוב בין הצדדים. אך מה חשוב הוא, שגיליתי כי ראשי אש"ף שקלו בכובד-ראש את ההצעות שהוצעו עליידי ועלידי אחרים.

הבעייה הפלסטינית היא ליבו של הסיכסוך. הולך ורב מיספר הישראלים, בעלי דעות שונות, המתעוררים להכיר בעובדה זו.

הכרת אש"ף בקיום מדינת ישראל, פירושה קבלה למעשה של מדינה, שהיא בעיני הפלסטינים מדינה מדכאת. לדעת פלסטינים רבים, הכרה כזו פירושה כניעה למדכאים. יתר-על-כן, מנהיגים פלסטינים רבים, וביניהם יאסר עראפאת עצמו, סבורים כי ההכרה בישראל היא הקלף היחיד שהיה בידיהם ליד שלוחן המשאומתן, ואין הם רוצים לוותר על קלף זה מוקדם מדי.

מצד שני, הכרה ישראלית באש"ף נתקלת בעובדה שאש"ף עדיין לא ויתר, רשמית, על התוכנית להקים מדינה דמוי-קרטית-חילונית בכל שטח ישראל-פלסטין, אך שאש"ף מכ-רזים עתה בגלוי כי לכל היהודים החיים בארץ יש זכות לחיות בה.

בעיית ההכרה ההדדית מעוררת, עליכן, בעיות דומות משני הצדדים, ובכל אחד משני המחנות יש התנגדות רבה לה. אולם בלי משאומתן ישיר בין שני הצדדים, והכרה הדדית, לא יושג שלום-אמת. על כן יש להתגבר על ההתנגדות להכרה הדדית, ויש לקבל את הסכנות הכרוכות בכך.

ממשלת ארצות-הברית יכולה להביא את שני הצדדים ליד הכרה הדדית ולידי משאומתן. החלטה כזו לא נתקבלה עדיין בממשלה האמריקאית ובמשרד-החוץ. גם שני בתי הקונגרס וועדותיהם לא תבעו עדיין דבר זה מן הממשלה האמריקאית וממשרד-החוץ. אולם הפוטנציאל להתגבשות החלטה כזו קיים, קרוב לוודאי, בארצות-הברית.

כדי להגיע להחלטה כזו, דרושים מגעים ישירים בין ממשלת ארצות-הברית ואש"ף, ולהיפך.

ישראל שחק (ראה עמודים 35-34), ואף דאג לכך שחק יוזמן להעיד בפני ועדת-הסינאט לזכויות-האדם על התנהגותה של ישראל בשטחים המוחזקים. שחק הקדיש לגורטון מוזיונסקי את ספרו ישראל, מדינה גזענית, שהופיע לא-מכבר בפאריס.

מוזיונסקי גם הביא לארצות-הברית את המשורר הישראלי-ערבי פאוזי אל-אסמר, בו לוד, שהיה כלוא במעצר מינהלי בגלל החשד שהיה קשור עם רשת-פידאיון בי-רמאללה, ושנסע אחרי שיחרורו לחו"ל. כיום לומד אל-אסמר באוניברסיטה של מוזיונסקי, קונטיקט סטייט יוניברסיטי, ולא-מכבר הופיע סיפרו להיות ערבי בי-ישראל באנגלית ובעברית.

מוזיונסקי הוא האיש האחרון בעולם הי-יכול לשמש בלדר חשאי. הוא בולט ויוצאי-דופן באישיותו, בהתנהגותו ובחיצוניותו. הוא מגדל זקן, מתהדר בבלבושו. אינו מס-תיר את דעותיו ומעשיו. הוא גם ספורטאי מצטיין, וניצח את מכבר בתחרות אולימפי-סיתאית בהיאבקות בסיגנון יוניורמאי.

כבן למישפחה הרדית הוא שולט בעבר-רית, ומוציא בארצות-הברית לקט מן הי-עיתונות הישראלית והערבית. את השבועון שלו מממנת אחת הקרנות האמריקאיות הרבות לתיקשורת. הוא ביקר פעמים רבות גם בישראל, ובבואו נערכו עליו לאיפעם חיפושים מדוקדקים ביותר.

זוהי, על כן, המציאות העומדת מאחרי פרשת-השבוע: הפרופסור בעל כוונות טור-בוה, שביקש להרוס תרומה להתקרבות אמריקאית-פלסטינית שפעל בתום-לב. פיר-סום הדברים עלול לפגוע קשה בפעילות זו, ואולי אף לשים לה קץ.

מי היה מעוניין בכך? מוזיונסקי עצמו סבור כי הפיצוי בא מטעם אנשי חזית-הסירוב הערבית. לא פחות סביר כי רזים ישראליות - בארץ או בחו"ל - מדבר, כמו תמיד, יש אינטרס בתחרות לאנשי-הסירוב משני הצדדים.

אבל עראפאת העיח את ההצעה כאמצעי להגיע ליד מגעים עם הי-אמריקאים, שיכלו להתפס לרעיון מתוך כוזה.

7 שעות

עם יאסר

7 הפרטים האלה לא נמסרו מי-עולם לפירסום, לא מטעם אש"ף ולא מטעם מוזיונסקי. אולם מכיוון שהפרופסור מסר עליהם למשרד-החוץ האמריקאי, נודע-עו הפרטים לחוג רחב של מומחים לענייני המזרח-התיכון, וביניהם לידידי העולם הזה.

מוזיונסקי עצמו מסר דיווח מפורט על שיחותיו לפקידים הבכירים של משרד-החוץ, ביניהם אלפרד ארתרסון, הממונה על ענייני המזרח התיכון, והארולד סונדרס.

ייתכן כי הדברים שהפיעו גם עי-ניסוח, מיסמך פונדרס", שבו נאמר כי יש עתה נטייה מתונה בצמרת אש"ף, וכי אפשר להגיע עימו די-משאומתן, על כפיס של הכרה פלסטינית-ישראלית הדדית.

בדיווחי מסר מוזיונסקי שהתרשם כי עראפאת הוא אדם מתון ופיקח. אחת הי-שיחות בינו לבין עראפאת נמשכה שבע שעות רצופות - עדות לחשיבות שייחס ראש אש"ף לאפשרות של קשירת קשרים עם ממשלת ארצות-הברית.

לעומת זאת, נראה כי עראפאת לא ראה במוזיונסקי מתווך מתאים בין הפלסטינים ובין חוגי-השלום בישראל. כי המומחים של אש"ף, הבקיאים בענייני ישראל, יודעים כי אישיות בעלת דעות אנטי-ציוניות מובהקות לא תהיה קבילה במחנה-השלום הישראלי.

ואכן, בישראל קשור מוזיונסקי רק עם חוגים אנטי-ציוניים קיצוניים. הוא הזמין לארצות-הברית, על חשבונם, את הפרופסור

עראפאת ראה בפרופסור היהודי, שאינו איש-מנגנון, והמסוגל להגיע במישרין אל הצמרת הפוליטית, מקשר יעיל נוסף.

הצעתו העיקרית של עראפאת: לערוך פגישה בינו ובין הנשיא פורד או הנרי קיסינג'ר.

השיחה היתה ידידותית וממושכת, וכי-סיומה העניק עראפאת למוזיונסקי מתנה: שתי עניבות יפות, שאותן הראה מוזיונסקי לאחר-מכן בגאותו רבה לידידי.

כשפטר מוזיונסקי את תוצאות השיחה לראשי משרד-החוץ האמריקאי, לא יכלו אלה להיענות להצעות עראפאת בצורה חיובית, לכן השיבו על ההצעה בסדרת-שאלות.

בפגישתו הבאה עם עראפאת, הביא לו שאלון מפורט מטעם משרד-החוץ האמ-ריקאי. עראפאת הכין תשובות, ועם אלה חזר מוזיונסקי לארצות-הברית.

בפגישה השלישית העדה ערא-פאת את "תוכנית ירחון", המתוו-ארת בשיפורטו. היתה זו תוכנית מחובמת ביותר.

לכאורה, זוהי תוכנית מתונה ביותר. עראפאת דרש שבלב זה רק חלק קטנטן מן הגדה המערבית, ואף הדגיש כי באיור זה אין התנחלות ישראלית, וממילא אין שאלה זו מתעוררת לפי-שעה. חוץ מזה לא תבע כלל את המובלעת לאש"ף, אלא היה מוכן למסרה בידי האו"ם.

הקוץ באליה: תמורת הוויתור הישראלי הקטן, לדעתו, גם לא היה צורך בשום תשלום מדיני מצד אש"ף. מכיוון שאש"ף אינו מקבל את המובלעת, ואינו כלל צד בפעולה זו, גם לא יכולה להידרש ממנו, בשלב כזה, מחווה של הכרה בישראל.

אין ספק שעראפאת ידע, כי ממשלת-ישראל הנוכחית אינה יכולה להיענות לי-הצעה כזו. מכיוון שכל נסיגה בגדה הי-מערבית, אפילו לטובת המלך חוסיין, מה-ייתב בחירות חדשות לכנסת.